

комитет, противопоставен на БРЦК, на Букурещкия централен комитет и най-вече на председателя на организацията Л.Каравелов. От публикациите на Ботев и други извори е ясно, че създателите на БРК разчитали също като Каравелов и Хитов на въстанието в Херцеговина и на сръбско-турска война като важен външен фактор за успеха и на българското въстание. Те предвиждали да изпратят свой представител в Сърбия и Херцеговина, за да заявят подкрепата си за въстанието, да установят политически контакти и ги вземат предвид при решенията си. Така че между възникващия БРК и Хитов, както впрочем и между войводата и Каравелов, К.Цанков и поддръжниците им, нямало различия по принципния въпрос за значението на събитията в Сърбия и Херцеговина, макар че младите революционери гледали по-оптимистично и по-нереалистично от дейците на БРЦК, включително и от Каравелов и Хитов, на събитията и очакваната война.

Ролята, която новите ръководители отреждали на войводата Панайот, била твърде значима. То личи и от настоятелните покани да участва в учредителното събрание, което преди всичко трябвало да прогласи отстраняването на Л.Каравелов и стария Централен комитет и да създаде ново ръководство от техните среди. Явно е и от факта, че те определили на Хитов почетното място на председател на събраниято. Това потвърждават и решенията за въстанието, които били взети.

Не са известни подробности за становището на войводата по това прибрзано решение. От други случаи знаем, че когато някои емигранти настоявали за незабавни действия, той винаги проверявал внимателно реалната обстановка - вътрешно българска и международна - и се придържал към основателния принцип, че българите трябва да държат сметка за политическите дадености, от които зависело в значителна степен българското въстание или дори отделна революционна акция. Това дава основания да предположим, че и през 1875 г. не изневерил на своето трезво отношение на истински народен политик. В случая с участието му в учредителното събрание на БРК през август с.г. прави впечатление, че той останал твърде кратко в Букурещ и побързал да се завърне в Белград. Причината може би е била в някакви очаквани от него важни събития в сръбските управляващи или демократични среди. За нерешителността и обективните затруднения на правителството и от там и на демократичните промени, Хитов по правило не си правел илюзии и именно поради това му били нужни много усилия, за да отстоява успешно българските интереси и да отговори бързо на очакванията на своите сънародници.

Такова реалистично съображение е напълно възможно за П.Хитов, особено и тъкмо през 1875 г., веднага след избухването на Херцеговинското въстание и очакваната включително и от българите, но далеч несигурна подкрепа за тях от страна на сръбското правителство. Но е възможно също така, необикновено краткото му пребиваване в Букурещ да е знак, че спонтанният ентузиазъм на младите и неопитни в политическите работи революционери не са вдъхнали доверие на твърде много преживелия войвода, запознат отблизо и отдавна със сложната действителност в Сърбия и нейните затруднения да пристъпи решително към осъществяване на собствените си национални задачи за доосвобождение на сръбските области